

Deze laatste manieren van voortbeweging behoeven niet te zijn aangewend tijdens het overvaren, omdat de aanwezigheid van dekbalkjes (op boordhoogte dwars over het „voorschip” liggend) (d.w.z. de zijde van het schip waar ook het mastgat zich bevindt) toch aanwijzingen zijn, dat het schip ook in de vrije vaart moet zijn gebruikt. Het langs kabels heen en weer varen van het vaartuig wijst ondubbelzinnig op het feit dat het vaartuig in de lengte-richting letterlijk en figuurlijk begaanbaar moest zijn. De scheepseinden waren al naar gelang het wisselen van rivieroever plaats van instappen en uitstappen.

Aanwijzingen voor de perfektionering van deze werkwijze werden verkregen door het aantreffen van een gedeelte van een soort lier (zie de afbeelding), waarin een geleiderol draaide, waarover gemakkelijk een loopplank of iets dergelijks naar binnen of naar buiten kon worden gebracht.

Secundair gebruik op de vrije vaart?

De reeds genoemde dekbalkjes, vier in getal, op een onderlinge afstand van ongeveer een meter, waren in het midden, dus op de lengte-as van het schip, voorzien van een vierkante doorboring. Een en ander kan wijzen op een lichte, wegneembare, overkappingskonstruktie, bijvoorbeeld afgedekt met leer, die tijdens slechte weersomstandigheden kon worden opgezet.

Zo'n tentbekapping kan natuurlijk zeer wel dienst gedaan hebben wanneer het vaartuig op de vrije vaart werd gebruikt. Bijvoorbeeld ten behoeve van de proviandering van het castellum of het innen van de belastingen in natura (census) bij de Over-Rijnse Germaanse stammen op daarvoor vastgestelde plaatsen.

De aandachtige lezer zal wellicht willen opmerken, dat beide scheepsfuncties onmogelijk tegelijkertijd uitgevoerd geweest kunnen zijn. Het gebruik van een veerpont voor een ander doel geeft toch onmiddellijk een stremming in de, toen ook al kontinu-begaanbaar gehouden en voornamelijk militaire, verbindingen.

Vervolg op pag. 45.

ENKELE 19e EEUWSE NIEUWJAARSWENSEN.

door J.W.C. van Schaik.

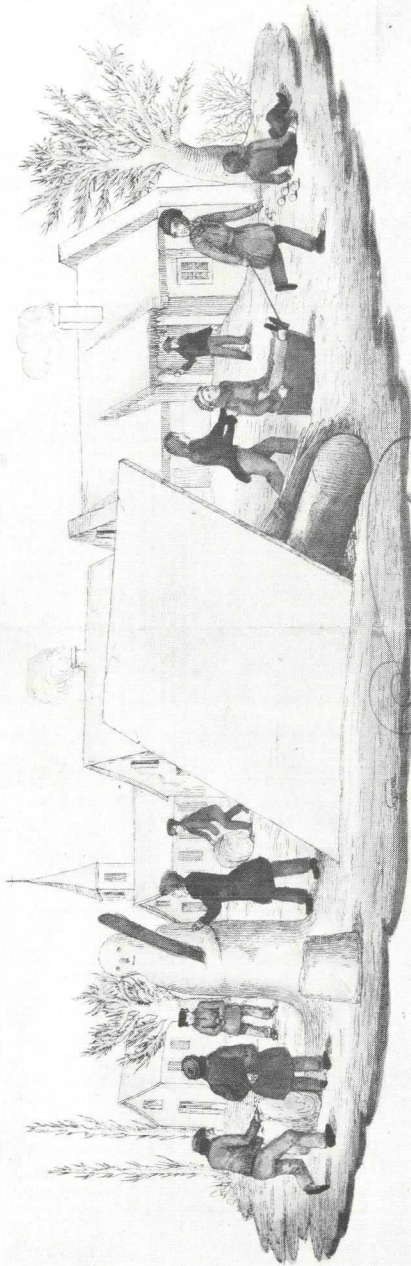
Bij het begin van het nieuwe jaar is het toepasselijk en wellicht interessant enkele XIXe eeuwse nieuwjaarswensen uit een familie- in dit geval de familie Lenssinck - te bespreken en af te beelden.

Het eerste exemplaar is, merkwaardig genoeg, niet gedateerd. Het zal naar de stijl te oordelen uit omstreeks 1835 - 1840 dateren.

Het is een nieuwjaarswens aan het echtpaar Hermanus Vlooswijk (1786 - 1847) en Johanna Hasendonk (1792 - 1871) bewoners/eigenaars van de hofstede Schuurenburgh aan de Blindeweg te Linschoten.

Het formaat is 44 x 36 cm. De fraaie mahonie lijst is uit dezelfde tijd. De twee „vuurpotten” aan weerszijden van de prent doen nog aan het Empire denken. Watermerk: Anton Scholz Wiesbaden, handgekleurd. (zie blz. 42/43)

Helaas kon niet worden vastgesteld wie deze M. Vlooswijk is: er zijn n.l. meer nichten wiens voornamen met een M. beginnen.

Singsang-aarswensch
 Van mijn eer Gelijde
 Com y Sante.

Ik haangt die: lopschijf van wij:

Ik wensch u te 't gebelkigt: haan

Dael ga roeten een dag woely:

Meerop gien hiel 't en meep: wrenn

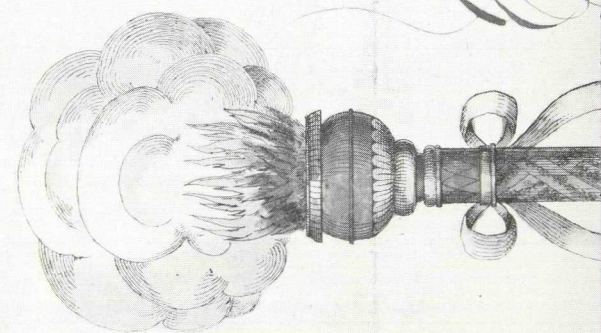
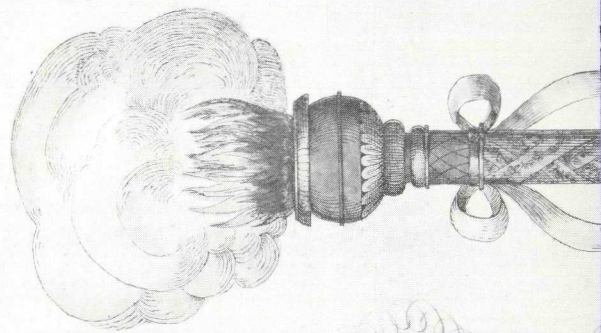
Gy dachten vint op d'bu: paden

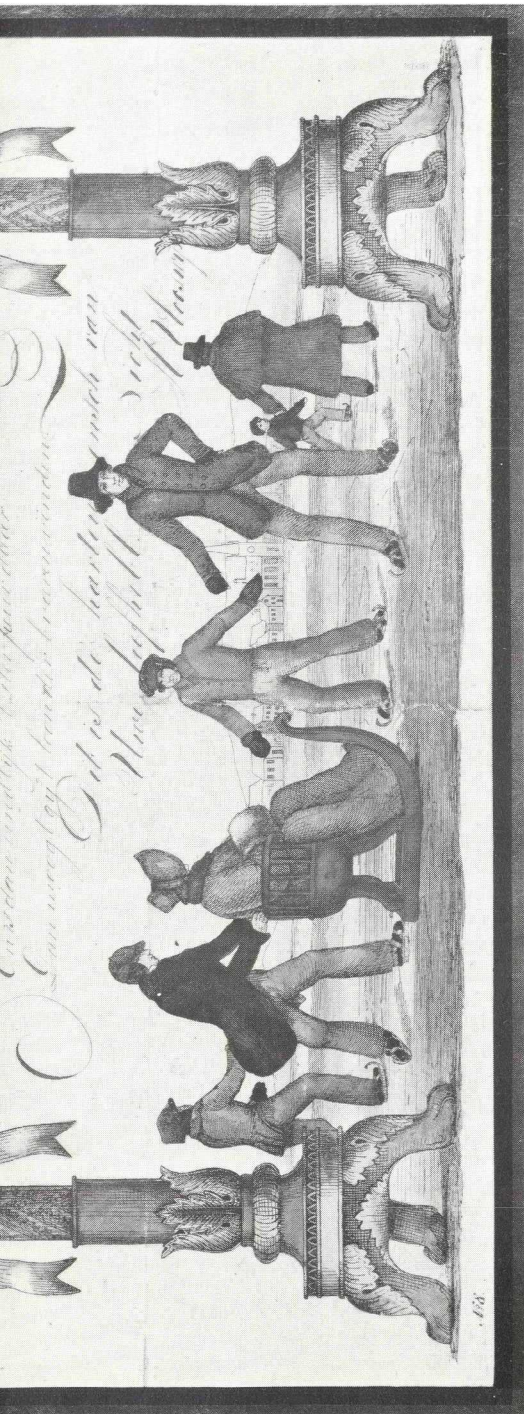
De loch van God: vreesingien:

En al die meep: geest over: haan: waan

Alen de Engelen: Gade en: iengien:

Awan: licht: uog: lang: hies: iengien: jaan.

Nieuwejaarswensch
 Aan mijne zeer Geliefde
 Oom & Tante.

Ontvangt deez' liefdeblijk van mij:
 Ik wensch U toe 't gelukkigst leven
 Nooit ga voor U een dag voorbij
 Waarop geen heil U om moog' zweven
 Gij dierbren vindt op al uw paân
 De beste van Gods zegeningen:
 En vlek'loos moogt ge eens voor Hem staan
 Als u de Engelen Gods omringen
 Maar leeft nog lang hier menig jaar
 Leeft lang tot blijdschap uwer vrienden
 En is dan eind'lijk 't sterfuur daar
 Dan moogt gij 't loon der braven vinden

Dit is de hartewensch van
 Uwe liefhebb. Nicht
 M. Vlooswijk.

Het tweede exemplaar is gedateerd 1 januari 1874.

Het is een nieuwjaarswens aan het echtpaar Bernardus Lenssinck (1833 - 1900) en Adriana Jacoba Lenssinck-Vlooswijk (1833 - 1889) bewoners/eigenaars van de hofstede Schuurenburgh. Het formaat is 13 x 20 cm.

De tekst luidt:

Nieuwjaarswensch
aan
Mijne Geliefde Ouders
Op 1 Januari 1874.

Welk een vreugde, wat genoeg
Wordt mijn kinderhart gewaar,
Nu ik U geluk mag wenschen
Met een pas begonnen jaar !

Lieve Ouders, wat al zorgen
Hebt gij voor mij aangewend !
Hoe ondankbaar zou ik wezen
Werd dit niet door mij erkend !

Van mijn eerste levensjaren
Hebt Gij uw liefde mij getoond,
Wat kan ik dan beter wenschen,
Dan dat God uw zorgen loont !

Ja ! dat Gij zijn dierbre zegen,
Dit jaar weder ondervindt,
Is de wensch, beminde ouders,
En de bede van Uw kind.

Uw U heilwenschend dochtertje,
A. Lenssinck.

Deze wens werd geschreven door Johanna Anna Lenssinck geboren te Linschoten 28 januari 1864 en overleden te Amsterdam. Zij huwde Johannes Looman (1855 - 1921).

Het derde exemplaar is gedateerd: Woerden, 31 december 1882, en eveneens gericht aan het echtpaar Lenssinck-Vlooswijk. Het formaat is: 21 x 27 cm. De tekst luidt:

Geliefde Oom en Tante,

Wel is het heden een drukke dag voor U zoovele visites moeten afgelegd en ontvangen worden. En toch, dierbare Oom en Tante vrees ik niet U ook eenige ogenblikken te vragen om dit briefje te lezen, wijk ik mij vlei U daardoor eenig genoeg te verschaffen. Wat mijne wenschen aangaat, vereenig ik mij met die welke Gij elkander wederzijds hebt aangeboden alsook

met die Uwer Kinderen. Worden nu deze alle vervuld Geliefde Oom en Tante dan houd ik mij overtuigd dat U beider leven nog lang gespaard, uwe zaken gezegend zullen worden; dat uwe Kinderen uwe levensvreugde zullen verhoogen, en dat na een leven rijk aan deugden en verdiensten de Hemelsche Zaligheid uw deel zal zijn.

Na U de wenschen des tijds der Eerwaarde Superieure en Soeurs aangeboden, de mijne aan mijne geliefde Neeftjes en Nichtjes verzocht en U allen in den geest recht hartelijk omhelsd te hebben, noem ik mij zoo gaarne,

Uw U liefh. nichtje,
Anna Lenssinck

Woerden, 31 December 1882.

Deze wens werd geschreven door Anna Maria Lenssinck toen ze op het Pensionaat St. Joseph te Woerden was. Zij werd geboren te Vleuten 16 maart 1869 en overleed te Utrecht 12 april 1924. Zij huwde Joannes Petrus van der Weijden (1868 - 1956).

Vervolg van pag. 41.

Ook aan de buitenzijde is het zichtbaar hoe men door bijzondere houtverbindingen geprobeerd heeft de vaak belaste scheepseinden van de veerpont te versterken, (foto PCB).

Bij de scheepshelling om te worden opgekalefaterd.

Een dergelijke zienswijze is, zo dacht ik, volkomen terecht te noemen. Maar dan kom ik nog even aan het punt van een mogelijk gebruik van het pontje, gezien de vrijwel dwars aangetroffen ligging op de bodem van de havenkreek voor het castellum Nigrum Pullum. De vindplaats van de pont wijst in geen geval op een direkte gebruikssituatie van het object als zodanig. Hij ligt zoals gezegd, schuin overdwers in de havenkreek, naast – dat is ten oosten van – het grote vierde Ro-